

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Delajmo in pomagajmo si tudi sami!

(Izv. dop.)

„Železo je treba kovati, dokler je gorko.“ Tako se glasi sicer nemška prislovica, a mislim, da bi ne bilo napačno, ako bi se tudi mi Slovenci kdaj pa kdaj po njej ravnali. Meni se po vsem dozdeva, da to, kar smo si Slovenci na polji literature, v socialnem in političnem življenji pridobili, da je vse to samo naša zasluga, da vse to smo si priborili z žulji svojih rok. Kar ima naš jezik pravic v javnem življenji, šoli in v uradu — se ve da je našemu jeziku povsod jako oskromen prostorček odmerjen — vse to smo nekako s silo odtrgali poprej in še zdaj nenaturno in nepostavno gospodujočemu nemškemu jeziku. Paragrafi temeljnih postav nas v tem čisto nič podpirali niso, a vladni organi, kateri bi morali sami te ustavne določbe izpeljevati, so nas v tem še jako in prav močno ovirali. — Slovani smo pa imeli, in morda imamo še to slabo navado, da smo preradi optimisti, ali pa spet narobe preradi pesimisti; ako le jedno zvezdo na tem obnebji zagledamo, mislimo uže, da bode za njo takoj v temnej noči tudi svetlo solnce zasijalo. Tako je morda menil tudi marsikateri optimist, da bode nas ta ali ona vlada kar obsula z dobrotami. Ali to se močno varamo! Le to bomo Slovenci dobili in uživali, kar bomo tako rekoč „jim“ iz rok iztrgali, kar bomo si sami priborili v javnem in socialnem življenji. Saj vidimo, kako strašno teško se vlada odloči nam v principu kaj priznati, in kako daleč je potlej od principa do

prakse! Nam ne ostaja namreč nič drugega, nego čvrsto in neprenehoma delati in silno pa neutrudno trkati na vrata, za katerimi so naše pravice shranjene.

Na delo, na delo naj ide torej sleherni narodnjak! Zdaj nam se vsaj ovire stavile ne bodo, ali vsaj se upalo ne bode nam ovire postavljati, kadar se bomo mi svojega po stavno pripoznanega jezika posluževali. V sedanjem dobi naj se namreč naroden Slovenec ne sramuje, ne boji v družbah, v zborih govoriti slovenski — in nasproti c. kr. uradom naj se ne obotavljamo več, svoj jezik rabiti. Zakaj ne?

Varuje in jamči nam pravice slovenskega jezika prvič § 19 osnovnih postav. Drugič ne obstoji nikakoršna zakonita naredba ministerstva ali drugih višjih uradov, po kateri bi uradniki ne smeli v slovenščini uradovati. Tretjič imamo v Beči vendar le vlado, ki obeta torej tudi Slovanom pravična biti, ali ki jim vsaj sovražna nij, kakor je bila prejšnja. Pri tej in pri naših slovenskih poslancih se lahko vsaj pritožimo, ako bi se nam utegnili krivica zgoditi. Naposled pa je večina uradnikov po Slovenskem slovenskega jezika zmožna, in nekateri mej njimi so tudi odkriti ali vsaj tihi narodnjaki. V takih ne skozi in skozi neugodnih okoliščinah bi vendar lahko narodni župani, narodni notarji, narodni odvetniki, duhovniki in učitelji, ter vsi drugi stanovi, kateri pridejo s c. kr. uradi v dotiko, slovenski pisali?

Ali žalostna istina je to pri nas, da Slovenci sami preveč nemški pišemo, in

to ne samo navadni Slovenci, še celo odlični narodnjaki se v praktičnem življenji ustno in pismeno nemščine poslužujejo — in kar človeka najbolj peče je to, da se celó slovenski pisatelji nahajajo, ki se v vsakdanjem življenji nemščine poslužujejo. Slovenci smo žalibog le preradi v teoriji, v principu in na papirji — dobri narodnjaki — v praksi pa nemškutarji. Res je, da so to stare šole zakrivile, ali mnogo bi se dalo odpraviti in popraviti s svojo voljo, s svojim delom in svojim trudom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. februarja.

V državnem zboru se je v petek izročil Lienbacherjev predlog za znižanje osemletne šolske dolžnosti odseku, ko je naučni minister Conrad dejal, da vlada néma nič zoper to; dejal je, da ga bode jako veselilo, če bode mogel odsek kaj podpirati s svojimi dolgoletnimi skušnjami. Potem se je pričelo posvetovanje o Lienbacherjevem predlogu glede odpravljenja državnopravdnških funkcionarjev.

Budgetni odsek državnega zbora je sprejel v četrtek tudi Jirečkovo resolucijo, s katero se od vlade zahteva, da pomnoži na Češkem in Moravskem od države vzdrževane češke srednje šole, naj nekatere prevzame država v svoje troške, ali pa naj jim da podpore, ne vsak način pa naj še v zdanjem zasedanji državnega zbora potom dopolnilnega zahtevanja k proračunu za l. 1880 tako svoto določi, ki bo omogočila, da se češkim srednjim šolam vsaj početkom šolskega leta 1880/81 pomore.

Obrtski odsek pa je sprejel člen I. vladne predloge glede revizije obrtskega reda; ta člen se glasi: „Določitev razmer mej samo-

Listek.

Listi iz Italije.

IV.

Takoj za pontebskim kolodvorom začenjajo se neštevilni predori, katerih nekateri imajo posebno zanimivost zato, ker so izpeljami pod strugami planinskih hudournikov, katerih voda tedaj o deževnem vremenu ali spomladi, ko se sneg in led počneta tajati, ravno nad železničnimi predori bobni in peneč se, cele skale saboj vali. Sedaj so bili vsi ti potoki suhi, torej mi nij bilo dano videti tega veličastnega prizora. — Jako zanimiv in po svojej konstrukciji obudovanja vreden je most za četrtim predorom mej Pontebo in Dugno. Ta most je namreč večidel konstruiran iz samega lesa in nijso gorenji tramovi, kolikor sem v naglici opaziti zamogel, nikjer nad 16 cent. debeli, tako, da mora človek strmeti, kako je mogoče, da tako težo nositi morejo. Jaz sicer nijsem boječ — dovolite mi to samohvalo, gospa! — pa vendar mi je tu bilo nekako tesno pri srci, ko sem se sredi mosta ozrl v strahovito glo-

bino, — visokost mosta znaša namreč nad 30 metrov, — in čutil, kako počasi se po njem vozimo, — toliko, da se je vlak premikal. — Pustivši most za saboj, peljali smo se še skozi nekoliko predorov mimo postaj Dogna in Chiusaforte, dokler nijsmo pri Rezijuti prišli popolnem v ravnino, katera se od tod razteza do Jadranskega morja. Rezijuta je središče beneskih Slovencev, za nas, žalibog! popolnem izgubjenih. Žalost me je obsla, ko sem se peljal mimo tega in drugih mest, nekedaj čisto slovenskih, ki so sedaj le še nadgrobni spomeniki nekdanjega narodnostnega življenja.

Ako omenim še, da je na Stazione per la Carnia vstopilo kacij petdeset rekrutov rezijanskih Slovencev, kar sem spoznal po tem, da so nad kondukterjem začeli kričati „aufmaken!“ kakor se le slovenski fantje spakovati znajo, — in da je posebno lepa lega Gemone, mesta, ki je sredi vinorodnih gor in planjav prekrasno amfiteatralično zidano na hrbtu precej visoke gore, — povedal sem Vam vse, kar se mi je na potu do Vidma zdelo, da Vas zanimati utegne.

Pač pozabil sem nekaj: pozabil sem Vam

povedati, kako se mi je srce razveselilo, ko sem pri postaji Dogna zapazil, da nij nikjer sledu po snegu več in kako neprijetno iznenaden sem bil, ko so se od postaje Tricesimo dalje začele delati po oknih kupeja ledene cvetice in ko sem videl, da je vsa obširna planjava črez in črez s snegom pokrita. In to ima biti Italija; dežela, kjer ne poznajo pečij. Kar strepetal sem, pomislivši, da utegne enako mrzlo biti tudi v Benetkah in sploh po celem gorenjem Italiji in zavil sem se še bolje v kožuh, ter naslonivši se v kot kupeja polu speč polu budeč gledal po okolici, katero je mej tem uže mrak objel.

In tako sem se pripeljal do Mestre, poslednje postaje pred Benetkami, od koder Vam bodem poročilo poslal jutri.

V Italiji, dne 29. januarja 1880.

V.

Gospa! Tu sem tedaj v Benetkah, kraljici morja; mestu, pred čegar mogočnostjo so nekedaj trepetale največje države, čegar slava se je raznašala po treh delih sveta, čegar ladije so bile edine gospodarice vsega sredozemskega

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	71	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	"	20	"
Zlata renta . . .	85	"	15	"
1860 drž. posojilo . . .	130	"	—	"

Akcije narodne banke . . .	840	"	—	"
Kreditne akcije . . .	306	"	90	"
London . . .	117	"	15	"
Napol. . .	9	"	37	"
C. kr. cekini . . .	5	"	52	"
Državne marke . . .	57	"	70	"

Išče se gostilničar

za jako dobro obiskano gostilnico tik velike ceste.
Natančneje se izve iz prijaznosti v administraciji
„Slovenskega Naroda“.

(56—2)

Wilhelmov

rimski, skušeni, pravi, vseobčni
zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegiran od Nj. rimsk. kat. velfčanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah, veld uboda ali udara, pri hudih ulesih, neodpravljenih bezgavkah, pri skelečnih izpuštkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in enakih bolečinah.

Jedna škatljica stane 40 kr. av. velj. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljati 1 gld. av. velj.

Ta prilep pravi ima samo

lekarna Fran Wilhelma v Neuenkirchnu pri Dunaji.

Nadalje ima tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

(527—8)

Originalni Howe-jevi

in
originalni Singer-jevi

šivalni stroji

poleg družih skušenih sistemov najboljše kakovosti, po fabriških cenah in s petletnim jamstvom

v glavnej zalogi za Kranjsko

Franc Detter-ju v Ljubljani,
pod Trančo.

NB. Jedino le tu se morejo šivalni stroji strokovnjsko in po ceni popravljati in snažiti.

Svila, sukanec (Zwirn), strojne igle, olje, posamni deli stroja itd. itd.,

na izbiranje, najboljše kva iteti, in ceneje nego povsod.

ZALOGA

(443—6)

F. Wertheimovih & Comp. denarnic,

v katere se ne more ulomiti, in jim tudi ogenj ne škoduje.

Najgotovejša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarja O. Klementov

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček najboljših
tirolskih planinskih zelišč.

Gospodu lekarnarju O. Klementu v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in neprenehljivo zasliženje, rabila sva na mnoge svete jaz in moja soproga vaš „tirolski prsni sirup“; uže v kratkem času sva bila popolnoma ozdravljena. Radostno tedaj naznanjamo vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskrenejše zahvaljujemo.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler,

upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gld. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevalci lekarji O. KLEMENTU v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanju naj se pazi na ime prirejevalčeve in njegovo brambeno znamenje: Očino zelišče (edelweiss) z monogramom na črnej podlogi.

(33—5)

Bergerjevo medicinično
milo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnj. kih, rabi se na Avstro-Ogerskem, Francoskem, Nemškem, Holandskem, v Švici in na Rumunskem itd. uže 10 let s sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

kakor zoper vsako nečistost na polti,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, tolstni tok, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rudoč nos, ozeblino, potenje nog. in zoper vse zunanje otročje bolezni na glavi. Vrh tega se še vsakemu priporoča kot polt čistoče sredstvo za umivanje.

Cena jednega kosa z navodom kako se rabi 35 kr.

Bergerjevo milo iz smole ima 40% koncent. smole iz lesa, je skrbno narejena ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. (488—5)

Da se prekanjenju izogne,

zahteva naj se v lekarnah

določno

Bergerjevo milo

iz smole,

ter naj se pazi na zeleni

zavitek in tukaj pona-

tisneno varstveno

marko.

Jedini zastopnik za domače in tuje dežele:

lekarnar G. Hell v Opavu,

kamor naj se pošiljajo naročila in vprašanja.

Glavna zaloga za Ljubljano v lekarnah J. Swoboda in G. Piccoli; potem v lekarnah v Idriji, v Kranji, v Novem mestu, v Radovljici, v Kameniku in v Vipavi.

V Avstro-Ogerske, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugaliji branjen

Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)

je za

zdravljenje po zimi

jedino in gotovo uplivajoče kri čistilno sredstvo
pripoznano.

Z dovoljenjem
c. kr. dvor. kancelije
vsled sklepa
Dunaj, 7. decembra
1868.

Odločno poskušeno,
Učinek sijajen,
Uspeh izvrsten.

S patentom
Nj. c. kr. velfčanstva
zoper ponarejanje
obvarovano.
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo, preišče to vse dele trupla in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste bolezenske tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

Temeljito ozdravi putiko, trganje po udih in zastarele bolezni, zmnožen gnoječe se rane kakor tudi vse spolne in bolezni na koži, na telesu ali na lici, kite, sifilistiška ulesa.

Posebno ugoden uspeh ima ta čaj zoper uvred jeter in ledic, kakor tudi zoper zaoto zilo, rmenico, hude bolečine v živcih, kitah in udih, potem zoper bolečine v želodeci, pritisk vetrov, zaprejte, zaprejte vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

Bolezni, kakor škropilji, oteklina, se brzo in temeljito ozdravé, ako se neprenehoma pije ta čaj, ker je milo razpuščajoče in vodo odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 šopkov, prirejen po predpisu zdravnik, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek in zavoj posebe 10 novč.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritiških antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi „Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

v Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu. (521—8)

— (Kravo ukradel) pri Novejcerkvi na slovenskem Štajerskem na pepelnico zvečer je neki Guzajev pajdaš. Še nij prišel do farne meje proti Vojniku, je sirota uže moral se znebiti živinčeta brez denarja kupljenega. Tatu spravili so v zavetje pod ključ. Pravijo, da se razbojniški Guzaj zopet klati po tamošnjih krajih, a v Škofjevsi blizu Celja da ima svoje gnezdo.

Razne vesti.

* (Iz Siska) se dne 19. febr. poroča, da je plavajoči po Kolpi led potopil dve prazni ladiji in več ledolomov izpred mosta odnesel.

* (Nova repata zvezda) se je pokazala, kakor dunajska zvezdogledarna naznanja, v južnej Ameriki. Mogoče je, pravijo, da se bode tudi pri nas še pokazala, če ravno je neverjetno.

* (Cerkev podrla) se je minole nedelje v Endrödu na Ogerskem. K sreči se je to zgodilo uže po božjej službi, ko je množica ljudij baš zapustila cerkev. Ko bi se to bilo zgodilo malo trenutkov prej, pa bi bilo na stotine ljudij pod razvalinami zakopanih. Vendar je pa bil en človek zasut, ena deklica in dva moška pa sta bila ranjena.

* (Nij vsak za to!) Grozna nesreča se je zgodila pretečeni petek v Leedsu. Pri neke zabavi je kazal nek „umetelnik“ svojo moč s tem, da je ulovil kanonsko kroglo, izstreljeno iz kanona, v to svrhu posebno pripravljene. Da bi dokazal, da zna več nego hruške peči, ali pa, da bi se gledalci za stvar bolj zanimali, je obljubil g. Holtum, kakor ga zovejo, vsakemu, kdor to stori kakor on, 500 gold. Na ta poziv so se oglasili trije delavci. Prvi izmed njih se ustavi pred kanon ali ko se ta sproži, zgrešil je kroglo, ki ga zadene v glavo. Nesli so ga z odra in zdravnik je potrdil, da mu je glava na dveh krajih počila. Dvomi se, da bi nesrečni delavec še ozdravil.

* (Zaklad kitajskega cesarja.) Leta 1662 je prišel na kitajski carski prestol cesar Changhi. Svoje vladanje je pričel z urejevanjem državnih financ, pomagala pa sta mu jezuita, Francoza Gerbillon in Bouvet. Svetovala sta mu, naj v tartarskem mestu Mukden, rojstnem kraju zdanje kitajske vladarske hiše, sezida trden velik stolp, notri pa naj shрани novce za svoje potomce. Changhi je storil tako, sezidal velik stolp in notri shranil 30 milijonov goldinarjev zlata in srebra, ter je določil, da se smejo njegovi potomci tega zaklada lotiti samo onda, kadar jih bodo Kitajci s prestola zapodili. Zaklad je še dandenes shranjen v mestu Mukden, in zdanji cesar kitajski Kvang-su je dal napraviti na stolp strelovod, da je zaklad tudi od te strani zavarovan.

Eksekutivne dražbe

dne 25. februarja:

Štefan Jager (2) iz Landola (2166) v Senožečah; Jože Zupec (2) iz Malnov (5420) v Ljubljani; Marija Šašek (2) iz Gaberja (1035) v Novem mestu; Janez Milavec (1) iz Cerknice (12050) v Logateci; Fran Devjak (1) v spodnjem Logateci (9727); Janez Meze (1) iz Broda (6071) v Logateci; Lorenc Levar (1) iz Grahovega (1020) v Logateci; Jože Miklič (1) iz Malnov (133) v Mokronogu; Jože Požlep (1) iz Plešivice (556) v Ljubljani; Miha Japelj (3) iz Iške vasi (200) v Ljubljani; Janez Balant (3) iz Skopačnika (4775) v Ljubljani.

Dne 26. februarja:

Pavel Otoničar (3) iz dolnje Slivnice (677) v Logateci; Ana Kastelic (2) iz St. Vida (2800) v Zatičini; Marijana Trost (3) iz Podrage (315) v Vipavi; Janez Stek (3) iz Male vasi v Laščah; Janez Petrič (3) iz Velesovega (4880) v Kranji; Andrej Kalinšek (2) iz Velesovega (960) v Kranji.

Tuji.

20. februarja:

Pri Slonu: Jernay iz Zagreba. — Porret, Reis iz Dunaja. — Dr. Falinger iz Pulja.

Pri Malici: Jilno iz Gradea. — Rosenberg, Reguli iz Dunaja. — Zwenkel iz Beljaka. — Schwizer iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Vončina iz Zagorja.

Dunajska borza 21. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	„	30	„
Zlata renta	85	„	35	„
1860 drž. posojilo	130	„	—	„
Akcije narodne banke	844	„	—	„
Kreditne akcije	307	„	50	„
London	117	„	15	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	36 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	53	„
Državne marke	57	„	70	„

Tržne cene

v Ljubljani 21. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 56 kr. — rež 6 gld. 83 kr.; — ječmen 5 gld. 51 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — pros 5 gld. 53 kr.; — koruza 6 gld. 60 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. 18 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 85 kr.; mast — gld. 70 kr.; — špeh frišen — gld. 56 kr.; špeh povojan — gld. 60 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednina kilogram 58 kr.; — teletnina 56 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 87 kr.; — slame 1 gld. 69 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Naznanilo.

Mlada dekle, ki ima v nekem lepem kraju, kjer je sodnija in okrajno glavarstvo, hišo, gostilno in kavarno, pri kateri hiši je tudi nekaj grunta, se želi omožiti s poštenim človekom do 40 let starim, ki ima najmanj 1000 gld. denarja, in je za gostilno izurjen. Ponudbe s fotografijami naj se pošiljajo opravištvu „Slovenskega Naroda“ pod besedo: „Ljubzen“.

(60—1)

Ure za zvonike in gradove

izdelane po najboljših iznajdbah od časa ustanovitve, ljenja tovarne leta 1842., od ne ulitega železa razen mednih tečajev, priporoča s poročtvom po najnižji ceni

Ivan Pogačnik,

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Popravljajo se tu tudi stare ure v zvonikih. — Da se pa nove laglje preskrbi dovolj plačevanje na obroke. — Cenilnik pošiljam na zahtevanje zastoj.

(27—6)

Odpretje trgovine.

Visoko čestitemu občinstvu tukaj in drugod udano naznanjam, da sem odprl čisto novo, najlepše izbrano

trgovino sè suknom, platnom in manufakturnim blagom.

Prosim tedaj, naj me slavno občinstvo počasti s svojim pogostim pohodom, ker se bodem trudil, vsem naročnikom pošteno in ceno postreči.

Izgledi željenega blaga se rado oddajajo, vnanje naročbe skrbno izvrše.

Priporočajoč se uljudno še enkrat, zaznamljam s spoštovanjem

Anton Schuster,

v Ljubljani, špitalske ulice št. 7.

(53—3)

Preselili so se torej iz primorskih mest na peščene otoke lagun ter se tako ubranili ne le Longobardom, ampak pozneje tudi frankovskim četam. Tiste čase je bilo to pač lahko mogoče, kajti orožje, katero so rabili vojskojoči, ako so kako mesto oblegali, bilo je jako primitivno in se mestu ni bilo mogoče drugače polastiti, ko z naskokom. Do teh otokov pa sovražnikom ni bilo mogoče priti, kajti voda okolo njih je bila tako plitva, da se velike ladije niso nikakor mogli približati, a tudi manjše so običavale na peščenih naplavih, ako so jih veslali vojščaki, ki niso poznali dobro lagun ter se torej niso mogli izogibati plitvinam.

Ko so torej rimski kolonisti, ki so se bili po različnih lagunskih otokih naselili, uspešno se ubranili dveh tako mogočnih sovražnikov, začeli so se po mejsobojnih dogovorih naseljevati na treh največjih otokih Rivoalto, Malamocco in Torcello, na katerih so nastale poznejše slavne Benetke.

In kakor je nekdaj mogočni Rimljan vladal po vsem znanem svetu, tako so potomci Rimljanov, Benečani, pozneje vladali po vseh znanih morjih, dokler jim gospodstva niso od-

vzeli Španjci in Portugizi potem, ko sta bila najdena pota v Ameriko in vzhodno Indijo. Vendar so pa Benečani ostali še dolgo časa gospodarji sredozemskega morja.

Potem, ko so leta 828 benečanske ladije pripeljale iz vshodnih dežel saboj truplo sv. Marka, ter ga je država izvolila za svojega patrona in zaščitnika, začele so se Benetke hitro razvijati. Število hiš se je množilo; v istej razmeri pa se je množilo tudi pustošenje dalmatinskih, istrskih in kraških gozdov, kajti prva skrb Benečanom je bila, da so pridobili v svojo last Istro in Dalmacijo, ter si zagotovili dobivanje stavbenega lesa. In more se reči, da so imenovane dežele več ko do treh četrtin opustošili le Benečani.

Vidim vas v duhu odmajevati z glavo, gospa! češ, da nij mogoče, da bi mesto, ki je v svojem cvetu stelo nekaj nad 200.000 prebivalcev bilo potrebovalo toliko stavbenega lesa, kolikor ga je bilo dobiti po sedanjih goličavah Dalmacije, Istre in Krasa. In vendar je tako, gospa!, kajti kakor sem uže prej rekel, obstoje otoki v lagunah iz peska s primesjo nekoliko morskega blata in na tak teren se hiše

vendar ne morejo zidati, ker bi se sicer sesedati in podirati začele.

Za to je bilo treba za vso suho zemljo, kolikor je je v Benetkah, torej ne samo za poslopja, ki so se imela zidati, temveč tudi za trge in ulice napraviti tak teren, da ga morje ob svojem pritoku in odtoku ne bi moglo sperati in to so Benečani dosegli s tem, da so v zemljo zabijali lesene stebre. Mislite si torej, koliko debelih hrastov in koliko lepih hloj se je moralo drug poleg drugega zabiti v zemljo, da se je na njih moglo sezidati mesto, kate-rega okrožje znaša — peš hoditi — čez deset kilometrov.

In glejte, gospa! današnjega pisma zopet ne morem skleniti drugače, ko z jako žalostno a opravičeno refleksijo. Da so si namreč Benečani sezidali prekrasno mesto, v katerem so potem gojili umetnosti, ki služijo v čast vsemu človeštvu, da so mogli obvarovati sebe sovražnih napadov, — bili so po naravi odkazani k temu, da pustošijo zemljo slovansko. Kako grenko osodo so imeli Slovani v preteklosti! Bodo li imeli boljše v prihodnosti?

V Italiji, dne 30. januarja 1880.

stalnimi obrtniki, ter njih pomagači je prepuščena, v mejah kakor jih določujejo zakoni, njim na prosto voljo. Ako se pa sami mej soboj ne pogodé, razsojajo mej njimi najprej te stvari tičoče se naredbe, potem pa tudi občni državljanski zakoni.“

Nemški ustavoverni listi niso zadovoljni z novim **naučnim ministrom** baron Conradom zaradi odgovora, katerega je dal v budgetnem obseku Suessu na njegovo interpelacijo, kateri odgovor smo v dopisu z Dunaja v zadnjem listu priobčili. Tako pravi „Deutsche Ztg.“ jako odkritosrčno, da najmenj, kar ona ceni na kakem ministru, je — poštenost, „naj je še toliko hvale vredna.“ Potlej pa očita grofu Taaffeju, da jih je, liberalce, ukanil, ko jim je dal kot koncesijo baron Conrada za naučnega ministra! Dunajski centralistiški listi zabavljajo kakor vrabci na strehi, še predno vedó, pri čem da so, in je-li jim to zabavljanje ne bode žal, če se bode baron Conrad razvil pri kakej priliki kot pravi njih pristaš.

Vnanje države.

Ruskemu carju je poslal naš cesar srčno čestitko k njegovej rešitvi; naš cesar izraža svoje veselje, da grozovita nesreča nij zadela ruskega vladarja in njegove rodbine.

Oficijalno se javlja iz Peterburga, da je bil podkop namašen z dinamitom, ki se je razletel baš ob času, ko je hotel car z rodbino, hesenskim princem in knezom bolgarskim stopiti v obednico. Celo na Nevskem obrežji so okna po hišah vsled pretresa popokala. Zimsko palačo carjevo zdaj preiskujejo, če še kje drugod nij podkopana.

Bolgarska vlada hoče skleniti kompromis z opozicijo narodnega sebranja ter hoče, da ta sprejme letošnji budget, organizacijski statut za narodno vojsko in več družih vladnih predlog; kaj hoče za to dati opoziciji, to se ne poroča.

Nedavno je zahtevala bolgarska vlada, da morajo zastopniki vlastij v Sofiji oddati tudi svoje kreditive; angleška in francoska vlada sta tedaj svojim zastopnikom v Sofiji jih uže poslali.

Iz **Pariza** se poroča, da so tam ujeli nekega Rusa, ki je baje prouzročil predzadnji moskovski napad na ruskega carja in oni napad vodil.

V **Berlinu** je bila zahvalna maša za srečno rešitev ruskega carja. Navzočni so bili ruski poslanik, nemški cesar s princi, ministri in vsi drugi poslaniki.

V nemškem „rajstagu“ je dejal poslanec Kardorff, da se nemška armada mora zveksati, ne zavoljo Francoske, nego zavolj Rusije. „Nihilisti so oni panslavisti, ki so hoteli Carigrad v Berlinu zasesti,“ dejal je nemški mož, ki je pri tej priliki pozabil na Hödle, Nobilinge in druge enake pangermane.

Domače stvari.

— (Iz ljubljanskega mestnega odbora.) V zadnji seji v petek je bila najprej na dnevnem redu razsodba o reklamacijah glede volilskega zapisnika za prihodnje dopolnilne volitve v ljubljanski mestni zastop. O njih je poročal magistratni svetovalec g. Jeras. Največ je bilo reklamacij vloženih po g. Regaliju. V I. razred sta bila uvrstena vsled reklamacij g. Regalija: Jožef Bončar in Alojz Zagorec, v III. razred pa: Jožef Kuhar, Ivan Holc, Janez Dovgan, Ludevik Widmajer, Jakob Medic, Jože Pust in Jarnej Robida. Izbrisani so bili iz I. razreda baron Pušič in Henrik Malner iz Bleda, prvi ker ne stanuje v Ljubljani, drugi ker nima nobenega posestva v Ljubljani. Mnogo reklamacij je bilo odbitih. Nemškutarji so vložili po g. Bambergu, recte dr. Schreyju samo pet reklamacij, od katerih so bile tri odbite, dva volilca pa sta bila sprejeta v III. razred. Volitve so zaradi novačenja, katero bode letos uže meseca marca in zaradi tega, ker se bode potrebovala dvorana za delo za mestno posojilo, ne bode vršilo kakor je nasvetoval mestni magistrat meseca marca, ampak po nasvetu g. Regalija za III. razred 5. aprila, za II. razred 6. aprila, za I. razred 8. aprila. Sestavo volilnih komisij nasvetoval je dr. Suppan kakor druga leta prepustiti županu. G. Regali je pa ugovarjal in zahteval, naj mestni odbor izvrši njemu postavno določeno pravo, voliti komisije. Dr. Suppan in Kaltenegger pa sta zagovarjala naj župan imenuje člane komisije, kar je naposled tudi obveljalo. O družih sklepih hočemo poročati prihodnjič.

— (Ljubljanska hranilnica) ima jutri občni zbor.

— (Katoliška družbav Ljubljani) je bila naredila tombolo za Notranjce in Istrane, katera je prinesla lepo svoto 70 gl., ki se razpolovi za imenovane stradaljoče.

— (Umrl) je predvčeranjem Josip Lavrič, penzionirani fajmošter v tukajšnji bolnici sv. Jožefa v Kravjej Dolini.

— (Ostrupila se je) sama in vsled tega umrla gospá Pavlina Jeschenagg, rojena Fichtenau po noči 11. t. m. na dobru Tomašnici pri Karlovci. Nesrečna možitev je uzrok samomora še le 25 let stare pokojnice.

— (Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo) ima denes v nedeljo, oziroma tudi še v ponedeljek pri Maliči pomnoženo odobrovo sejo.

— (Ribiško društvo) za celo Avstrijo se je na Dunaji osnovalo, ter hoče tudi na Kranjskem napraviti svojo podružnico, ali pa tudi, da bi se na Kranjskem osnovalo posebno tako samostalno društvo.

— („Nauk slovenskim županom“) kako jim je delati, kdaj opravljajo domačega in izročnega področja dolžnosti. Spisal Anton Globočnik, c. kr. okrajni glavar, Fr. Jož, redu vitez. Na slovenski jezik preložil Fr. Levstik. V Ljubljani. Založila in prodajeta Klein in Kovač v špitalskih ulicah šte. 5. To je naslov nove slovenske knjige, ki je ravno izšla in se dobiva pri imenovanih založnikih po 1 gld. s pošto po 1 gld. 5 kr. in katero želimo, da dobi vsak župan na Slovenskem v roko in jo pri svojem uradovanju tudi rabi. Sicer je pa knjiga tudi še z drugega ozira zanimiva, zato prihodnjič v našem listu več o njej.

— (V celovški škofiji) je letos vseh duhovnov 453, bogoslovcev samo 20. Praznih je pa 18 far, 41 ekspozitur in 100 kaplanij.

— (Minister Conrad) je kakor „Gosp.“ poroča gojenec pokojnega Hočkega dekana in slovenskega pisatelja dr. Murka.

— (Več vojakov v Maribor) name-rava postaviti vojni minister, namreč 1 regimentni štab in 2 bataljona, dalje artilerijski 1 divizionski štab in 3 baterije. Mestni zastop išče prostorij in stavbarskih podjetnikov za stavljenje novih kasarn na slovenskem Štajerskem.

— (Graščino Radvanjsko), kjer je stanoval znani Frice Brandstetter, je za 60.000 gold. kupil notar v Konjicah g. Karel Kumer.

— (Dete zmrznilo) je v Dobropolji pri Planini, ker je zastonj po očeta in mater hodilo v krčmo, kjer sta pijančevala, prosit, naj pojdetta domov. Ubogi 4 letni fantič gre sam domov in zmrzne pred dvermi, ker jih nij mogel odpreti. Revček bi bil ob tacih starših sicer na svetu še veliko hudega prebil.

— (Trboveljske jame) dobile so iz Italije naročbo, da morajo do sredi leta 1880 odposlati 600.000 meterskih centov premoga.

morja, po katerem so jadrale v najoddaljenejše kraje, ter prinašale v svojo domovino neizmerne zaklade bogatstva.

In te Benetke, ta ponosno na morji plavajoči labud, kakšne so sedaj! Tihe in mrtve; prekrasne palače, katere so nekedanji mogočni Benečani zidali s pravo orijentalčno luksurijsnostjo, so većinoma zapuščene in namesto sijajne gospode, ponosnega plemstva bogatih trgovcev, srečavajo Vas slabo oblečeni ljudje, ki Vam molé roke nasproti za kak majhen dar.

Poluoblačna noč je bila, ko sem se s kolodvora peljal v gondoli — beneškem fjakarji — v hôtel na trg sv. Marka. Vse je bilo tiho, le iz posameznih kanalov slišati so bili klici gondoljerjev „stal“, s katerimi opozorujejo gondolo, ki bi se iz kacega drugega kanala ob istem voglu pripeljati imela, da se jedna ob drugo ne zadeneta. Drugače prav nobenega življenja; okna večidel nerazsvitljena in zaprta, tako, da se mi je zdelo, ko da bi se bil peljal mej velikanskimi nadgrobniimi spomeniki.

Ali naj si bode zunanje življenje v Benetkah, kakoršno hoče, one niso mrtve, one živé v umetnosti, katere stvoriteljica so bile in katere sijajne spomenike hranijo v svojem ozidji, v umetnosti, pri katere občudovanju se človeka polastiti mora neka notranja bol, neko obžalovanje nad okoliščinami, ki so uničile tako slavno državo, ki so unesrečile narod tako nadarjen, narod, ki bi bil za povzdigo umetnosti pod ugodnimi pogoji še toliko storiti zamogel.

Mogoče je, da si italijanskej vladi posreči nekoliko več pomorske trgovine spraviti v Benetke — faktično se je v zadnjem desetletji, posebno pa od onega časa, odkar se je prometu odprla pontebeska železnica, precej oživila — in v tem slučaju bodo Benetke postale morebiti važno trgovsko mesto; a one važnosti, ki so jo imele kot neodvisno mesto v političnem in umetniškem obziru, ne bodo imele več.

Toda, gospa! da vas ne dolgočasim s temi svojimi subjektivnimi refleksijami — kakor bi rekel spoštovani moj objektivni gospod

kolega pod črto — naj sledi tu kratek popis mesta.

Benetke, ki so imele nekedaj nad 200.000 prebivalcev, imajo jih sedaj le kacih 130.000, a mej temi je skoro polovica revnih, od teh pa zopet skoro tretji del beračev v pravem pomenu besede.

Mesto, ki je, kakor veste, sezidano v lagunah tako, da nima nikake zveze s suho zemljo, šteje 15.000 hiš, stoječih na 117 otocih, okolo katerih se vije 150 kanalov, ki v Benetkah nadomestujejo ulice. Črez te kanale narejenih je 378 večjidelj kamenitih mostov, kateri človeku, ki se po mestu orijentirati zna, omogočijo, da prehodi celo mesto peš, kar se bode pa vsacemu tujcu na prvi pogled nemo-goče zdelo.

Lagune ali močvirja, ki se raztezajo ob celej beneškej okolici v katerih so vsled naplavin morja in benečanskih rek nastali sčasoma peščeni otoki, zdele so za časa longobardskih invazij rimskim kolonistom najpripravnejši kraj, kjer bi se bilo mogoče izdatno braniti proti napadom barbarskega sovražnika.